

Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama darbības attīstības koncepcija

Tieslietu padome stratēģiskās plānošanas periodam 2026.–2030. gadam noteikusi trīs savstarpēji saistītas prioritātes – tiesu varas neatkarības stiprināšana, tiesu sistēmas darba efektivitātes un kvalitātes veicināšana, kā arī sabiedrības uzticēšanās tiesu varai nostiprināšana. Lai izpildītu izvirzītos mērķus jāņem vērā, ka tiesu varas neatkarību, tiesu sistēmas darba efektivitāti un sabiedrības uzticību tai veido katra tiesu varas institūcija un tajā strādājošie cilvēki.

Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nams ir viens no pieciem tiesu namiem Administratīvās rajona tiesas sastāvā, kas kā pirmā instances tiesa izskata administratīvās lietas. Atsevišķās jomās tās nolēmumi ir galīgi un nepārsūdzami. Līdz šim tiesa ir spējusi sevi pierādīt kā modernu, efektīvu un uz attīstību vērstu tiesu varas institūciju. Vispirms, pirms turpmāko mērķu nospraūšanas, ir lietderīgi atskatīties uz iepriekš paveikto.

Pārskats par iepriekšējā pilnvaru termiņā paveikto

Jelgavas tiesu nams ir spējis piemēroties ārējiem apstākļiem, kad sabiedrības funkcionēšanu būtiski ierobežoja Covid-19 pandēmijas dēļ noteiktie ierobežojumi. Tas ir izdevies mērķtiecīgi un plaši izmantojot videokonferenču sistēmu piedāvātās saziņas iespējas. Gan pati tiesa, gan tiesas sēžu dalībnieki ir novērtējuši šīs inovācijas sniegtās iespējas. Līdz ar to lielākā daļa tiesas sēžu notiek attālinātā vai hibrīdā režīmā, vismaz daļai iesaistīto personu atrodoties ārpus tiesas sēžu zāles. Tas ļauj nodrošināt tiesas sēžu veiksmīgu norisi pat situācijās, kad kādai no uzaicinātajām personām ir sarežģīti piedalīties tiesas sēdē klātienē, piemēram, veselības vai liela attāluma dēļ, līdz ar to ļaujot būtiski ietaupīt, gan valsts, gan privātpersonu resursus.

Svarīgi ir informēt sabiedrību par tiesas darbu. Tāpēc esmu aktīvi iesaistījies, tiesas pieņemto nolēmumu skaidrošanā sabiedrībā gatavojot informāciju presei. Tas ir īpaši svarīgi, jo saņemot objektīvu informāciju, tiek vairota uzticība tiesu varai kopumā.

Nodrošinot tiesas darbu esmu centies izveidot profesionālu un cienpilnu ikdienas darba vidi. Iespēju izteikt viedokli, spēju uzklaut kritiku, atšķirīgu viedokļu respektēšanu, savlaicīgu reakciju uz konfliktiem un vienādu attieksmi pret tiesnešiem un darbiniekiem. Esmu rūpējies par kolektīva mikroklimatu, organizējot, atbalstot un piedaloties kolektīva saliedēšanas pasākumos.

Stratēģiskā vadība

Tiesu nama priekšsēdētāja uzdevums ir līdzdarboties un atbalstīt tiesas priekšsēdētāju tiesas darba vadīšanā un stratēģisko mērķu sasniegšanā, kā arī sniegt savus priekšlikumus un ieguldījumus tiesas darba pilnveidošanai.

Kā galvenie tiesas stratēģiskās un vadības mērķi ir izvirzāmi: cilvēks kā vērtība un tiesu sistēmas pamats; efektīva, uz klientu orientēta un kvalitatīva tiesas spriešana; sabiedrības informēšana un uzticības tiesu varai paaugstināšana; proaktīva rīcība un līdzdarbība tiesu sistēmas politikas veidošanas procesā.

Lai nodrošinātu šo mērķu sasniegšanu ikdienas darbs plānojams, lai ievērotu procesuālos noteikumus, tiesnešu un darbinieku noslodzi, nodrošinot kompetentu,

efektīvu, savlaicīgu lietu izskatīšanu un cieņpilnu un neitrālu attieksmi pret lietas dalībniekiem. Vienlaikus sabiedrības uzticēšanās tiesu varai un informētība par tiesību jautājumiem joprojām ir nepietiekama, tādēļ tiesai jāturpina aktīvs, mērķtiecīgs darbs, skaidrojot tiesību jautājumus un pieņemtos nolēmumus – gan pēc tiesas iniciatīvas, gan atbildot uz žurnālistu un citu interesentu jautājumiem, šim nolūkam izmantojot gan oficiālos saziņas kanālus, gan izveidojušos kontaktus ar plašas saziņas līdzekļiem.

Tiesnešu vadība

Tiesnešu vadības galvenais mērķis ir nodrošināt labvēlīgu darba vidi un atbalstu tiesnešu pienākumu efektīvai izpildei. Izvirzītais mērķis ir īstenojams: atbilstoši pieejamiem resursiem nodrošinot pēc iespējas labākus darba apstākļus, darba vidi un atbalsta personālu, veicinot un atbalstot tiesnešu profesionālo iemaņu pilnveidošanu, iesaisti pieredzes apmaiņas projektos un tiesnešu pašpārvaldes institūcijās; rūpējoties par kolektīva saliedēšanu savstarpējo informācijas un viedokļu apmaiņu; nodrošinot emocionālo atbalstu.

Personāla vadība

Mērķis ir nodrošināt tiesu ar kvalificētu un motivētu personālu, kas līdzdarbojas tiesas kopējo mērķu sasniegšanā. Lai īstenotu minēto mērķi atbilstoši pieejamiem resursiem: jānodrošina pēc iespējas labākus darba apstākļus un atbilstošu darba vidi, kas orientēta uz darbinieku vajadzībām; jāsekmē tiesas darbinieku apmācība un kvalifikācijas celšana; jāuztur spēcīga un atbalstoša tiesas iekšējās darba vides kultūra, uzklauset un iesaistot tiesas darbiniekus tiesas darbības uzlabošanā, novērtējot tiesas darbinieku paveikto un motivējot jauniem sasniegumiem.

Labāko darbinieku piesaistīšanu, noturēšanu un viņu izaugsmi joprojām kavē tas, ka starp tiesnesi un tiesneša palīgu ir pārāk liela atbildības, profesionālās kvalifikācijas un atalgojuma plaisa. Tādēļ tiesu sistēmā atbalstāma tiesneša palīga institūta reforma, veidojot amatu, kas būtu pārejas posms starp tiesneša palīgu un tiesnesi.

Administratīvā vadība

Administratīvās vadības jomā galvenais mērķis ir spēja elastīgi reaģēt uz izmaiņām ārējā vidē un nodrošināt tam atbilstošus iekšējos procesus. Nepieciešams regulāri sekot līdzi aktualitātēm, nodrošinot proaktīvu komunikāciju tiesu darbam nozīmīgos jautājumos. Svarīga ir efektīva sadarbība ar Tiesu administrāciju un sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Tiesu namu aģentūra". Īpaši svarīgi tas ir arī laikā, kad notiek tiesas pārcelšana uz citām telpām.

Tiesneša laiks ir dārgs resurss. Tāpēc atbalstāma ir piesardzīga un pakāpeniska mākslīgā intelekta integrēšana tehnisku un laika ziņā apjomīgu uzdevumu veikšanai.

Administratīvās rajona tiesas tiesnesis

Mārtiņš Birkmanis

Jelgavā, 2026. gada 14. augustā